

Največji slovenski dnevnik  
v Združenih državah  
Velja za vse leto . . . \$6.00  
Za pol leta . . . \$3.00  
Za New York celo leto . . . \$7.00  
Za inozemstvo celo leto \$7.00

# GLAS NARODA

List slovenskih delavcev v Ameriki.

The largest Slovenian Daily in  
the United States.  
Issued every day except Sundays  
and legal holidays.  
75,000 Readers.

TELEFON: CHelsea 3-3878  
No. 253. — Štev. 253.

Entered as Second Class Matter September 21, 1903, at the Post Office at New York, N. Y., under Act of Congress of March 3, 1879.  
NEW YORK, TUESDAY, OCTOBER 29, 1935. — TOREK, 29. OKTOBRA, 1935

TELEFON: CHelsea 3-3878  
Volume XLIII. — Letnik XLIII.

## LAHI PRODIRAJO NA DOLGI FRONTI PROTI MAKALE

### Italiji je začelo primanjkovati gazolina in premoga

#### PREMOGARJI NAPADENI IZ ZASEDE

En premogar je bil usmrčen, šest pa ranjenih v državi Alabami. — Z dinamitom proti štrajkom.

BIRMINGHAM, Alabama, 28. oktobra. — Ko se je danes odpravil oddelek stavkarjev proti dvema premogovnikoma, v katerih so zaposleni neunijski premogarji, se je izvršil nanje napad iz zasede. En premogar je bil usmrčen, šest pa nevarno ranjenih.

S pomočjo državnih prometnih policistov so danes oblasti St. Clair okraja zastražile premogovnika "Margaret" in "Aemar" v namenu, da preprečijo nadaljno krvoprelitje. Istočasno je bila uvedena najstrožja preiskava.

Governor Bibb Graves, ki se nahaja v Washingtonu, je odredil, naj se sestane prihodnji ponedeljek veleporota St. Clair okraja.

Častniki narodne garde so spremili šerifa Abe Crowa na pozorišče napada, dočim je državni delavski komisar uvedel neodvisno preiskavo.

Premogarji, na katere je bil pozneje izvršen napad, so se zbrali sinoči v Lewisburgu ter sklenili postaviti pikete pred omenjena premogovnika, ki edina v državi obratujeta z neorganiziranimi delavci.

Prepričani so bili, da se bodo delavci pridružili United Mine Workers of America, če jim dajo njihovi organizirani tovariši nekoliko vzpodbude.

34letni premogar Mac Padgett, ki mu je krogla prodrla levo stran pljuč in levo roko, je povedal danes v tukajšnji bolnišnici pomožnim šerifom, da je premogarje ustavil na cesti neki neznanec, obrožen z odrezano puško. Zapevedal jim je, naj se vrnejo, kar so tudi storili. Komaj so pa napravili par korakov, je bil o-tvorjen nanje ogenj iz strojne puške. Napadalcu so bili skriti v grmovju v oddaljenosti sto korakov.

R. A. Sansing, obratni vodja Margaret premogovnika, ki je last Alabama Fuel and Iron Company, je rekel da se je bližalo premogovniku kakih sto avtomobilov in truckov ter da je nenadoma nastala dinamična eksplozija.

Premogarji pa zatrjujejo, da je dala kompanija cesto podminirati v namenu, da požene v zrak bližajoče se premogarje. Sama sreča, da je dinamit predčasno eksplodiral.

Večinoma vsi premogovniki v Alabami počivajo že izza 23. septembra, ker kompanije nočejo povišati delavcem dnevnih plač za petdeset centov, da si je to povišanje odredila zvezna posredovalna oblast.

#### GARNER NA JAPONSKEM

Ameriški podpredsednik bo obiskal japonskega cesarja. — Odpotoval bo na Filipine, kjer bo navzoč pri nastopu nove vlade.

TOKIO, Japonsko, 28. okt. — Ameriški podpredsednik J. N. Garner je dospel danes z avtomobilom iz Yokohame ter se nastanil v ameriskem poslatištvu. Tukaj bo ostal dva ali tri dni. Nato bo odpotoval v Manilo, kjer bo navzoč pri inavguraciji nove filipinske vlade.

Garner je najvišji ameriški uradnik, kar jih je kdaj obiskalo Japonsko. Ker je ameriški poslanik Joseph Grew na počitnicah, ga nadomešča upravitelj Edwin L. Neville.

Časniškim poročevalcem je rekel podpredsednik Garner, da je njegov obisk na Japonskem povsem neoficijelnega značaja ter da noče z nikomur razpravljati o političnih zadevah.

Jutri zjutraj ga bo sprejel v avdienci japonski cesar Hirohito. Garnerja spremlja speaker poslanske zbornice, J. W. Byrns.

#### NAD DVA TISOČ ŽRTEV

Letalec je približno ugotovil obseg škode na Haiti. — Skoro vsi pridelki so uničeni. — Vihar je divjal tri dni.

PORT-AU-PRINCE, Haiti, 28. oktobra. — Ameriški letalec E. K. Carlton se je posrečilo pristati v Jeremie okraju, ki je bil skoro teden dni odrezan od ostalega sveta.

Letalec je ugotovil, da je vihar zahteval najmanj 2200 človeških žrtev. Divjal je neprenehoma tri dni in tri noči. Letina je popolnoma uničena. Samo v mestu Jaemel je bilo usmrčenih nad dvesto oseb.

V opustošeno ozemlje so se odpravili zdravnik in bolnišniške strežnice, toda potovanje je jako težavno, ker so ceste silno razdejane.

Prebivalci pravijo, da se je najprej pojavil tornado, nakar se je utrgal oblak. Deževalo je tako, da je vodovje skoro vidno naraščalo.

#### BOKSARJA BODO USMRILI

LONDON, Anglija, 28. okt. — Jutri bo tukaj usmrčen kanadski boksar Raymond Bousquet, ki je prejšnji mesec usmrtil svojo ljubico.

Notranji minister, Sir John Simon je zavrnil prošnjo za pomilostitev.

#### PREMOGARJI PRAZNUJEJO VELIKO ZMAGO

Pennsylvanski premogarji proslavljajo danes Mitchel'ov dan. — Petintrideseta obletnica uspešnega štrajka.

PHILADELPHIA, Pa., 28. oktobra. — Premogarji v okrožju trdega premoga bodo jutri z velikimi svečanostmi praznovali petintrideseto obletnico velikega uspešnega štrajka.

Praznik je znan kot Mitchel'ov dan na čast Johna Mitchella, kateri je povedel večidel ne-organizirano delavstvo k zmagi v velikem industrijalnem boju.

Mitchell je bil navaden majner nekje na Srednjem zapadu. Kot tak je prišel v okrožje trdega premoga ter začel organizirati svoje tovariše. — Prišel je kot nepoznan, kmalu se je pa začel širiti njegov sloves. Po kratkem času je pa postalo njegovo ime tako znano kot ime Samuela Gompersa, predsednika Ameriške Delavske Federacije.

Kjerkoli se je pojavil začasa velikih štrajkov leta 1900 in 1902, so ga navdušeno pozdravili. Njegova slika je visela po vseh majnerskih domovih.

#### PETORČKE SE DOBRO RAZVIJAJO

Sedaj so stare sedemnajst mesecev. — Prvič v življenju so pokusile meso. — Kmalu bodo shodile.

CALLANDER, Ontario, 28. oktobra. — Svetovnoznano Dionne petorčke so bile danes stare sedemnajst mesecev. Dolej so uživale samo mleko ter zrnato in želiščno hrano, danes so pa prvič pokusile meso jed. Vsaki so dali nekoliko telečjih jeter.

Najslabotnejša med njimi je bila Marie. Skrbni negi zdravnika dr. Allena Roy Dafoe se je pa posrečilo, da se je začela v zadnjih mesecih lepo razvijati. Kmalu po rojstvu so jo napadle razne bolezni, in zdravniki so se resno bali za njeno življenje. Vse bolezni je pa uspešno prestala.

Petorčke bodo kmalu shodile. Tudi govoriti že poskušajo. Do svoje polnoletnosti bodo v oskrbi države.

Šolale in izobraževale se bodo v privatni šoli. Njihov oče in mati dobivata državno podporo ter jih smeta enkrat na teden obiskati.

#### KARDINAL PROSLAVLJA FAŠIZEM

Milanski kardinal je rekel, da nosijo rimske legije v Abesiniji Kristusov križ k zmagi.

MILAN, Italija, 28. okt. — V tukajšnji katedrali se je vršila danes spominska služba božja v spomin onim vojakom, ki so pred trinajstimi leti izgubili svoje življenje na fašističnem pohodu proti Rimu.

Po maši je pridigoval milanski kardinal Schuster ter rekel med drugim: — Veliko uspeha želim italijanskim vojakom, ki so odprli vrata Abesinije za katoliško vero in rimsko civilizacijo.

Govoril je tudi o dobri volji naroda pod fašistično vlado, kajti ta dobra volja obeta narodno moralno, kakoršna je v skladu z nauki katoliške cerkve.

— Pri tej narodni in katoliški nalogi moramo sodelovati z Bogom, prav posebno pa v tem trenutku, ko nesejo rimski vojniki v Abesiniji Kristusov križ k zmagi v namenu, da stro verige suženjstva ter u-gladajo pot misijonarjem evangelija.

Svoj govor je zaključil kardinal z besedami: — Mir in pokoj vsem, ki so padli pri izvrševanju svoje dolžnosti. Božja previdnost naj pa zaščiti hrabre armade, ki so, ne boječe se žrtev, na povelje domovina odprle vrata Abesinije ter ji prinašajo katoliško vero in rimsko civilizacijo.

#### MATI USMRILA SINA IN SE SKUŠALA OBESITI

GRENVILLE, Pa., 28. okt. — Na tukajšnji policijski postaji je močno zastražena 45-letna Ruth Armitage, ki je usmrtila svojega sedemletnega sina in se pozneje skušala obesiti. Sina je parkrat zabodla z nožem, nato mu je pa z kladivom preklala lobanjo.

Njen starejši sin je najprej našel svojega brata vsega okrvavljenega v hlevu. Poklical je zdravnika, ki je pa mogel konstatirati samo smrt. Nato so začeli iskati mater ter jo našli v podstrežju obešeno. Prerežali so vrvi in ji rešili življenje. Sosedje pravijo, da se je že dalj časa zelo čudno obnašala.

#### IZTREBLJANJE MEHIŠKIH BANDITOV

MEXICO CITY, Mehika, 28. oktobra. — V državi Jalisco je zvezno vojaštvo nastopilo proti tolpi banditov. Po hudem boju je pet banditov padlo, ostali so pa pobegnili v gore.

Zveznemu vojaštvu poveljuje general Guerrero.

#### KRALJU JURJU PRIPRAVLJAJO LEP SPREJEM

Kralja bo privedla iz Anglije posebna delegacija. — Poročila o vstaji na Kreti neutemeljena.

ATENE, Grška, 27. okt. — Dne 3. novembra se bo vršilo na Grškem ljudsko glasovanje, če naj postane Grška monarhija ali ne. Glasovanje bo brez dvoma izpadlo v prilog bivšemu kralju Jurju, ki se sedaj mudi v Londonu.

Tri dni po volitvah se bo podala v Londonu posebna delegacija, ki bo privedla kralja nazaj. Ob tej priliki se bodo vršile po vsej Grški velike svečanosti.

Glavno besedo bo imel seveda general George Kondylis, ki je kralju ugledil pot.

Sedanja vlada je odločno demontirala vse vesti, da so na Kreti izbruhli nemiri.

Na Kfeto je bilo res poslano vojaštvo, toda ne v namenu, da zatire nemire, pač pa zato, da bo skrbelo za red pri volitvah.

Na Kreti je zaprtih kakšnih sto komunistov in drugih nasprotnikov monarhije. V kratkem jih bodo poslali od tam na neki manjši grški otok.

Kondylis se boji edinole svojegačasnega ministrskega predsednika Venizelosa, ki mu u-tegne v usodepolnem trenutku prekrizati načrte.

#### BIVŠI SODNIK USMRČEN V CHICAGU

CHICAGO, Ill., 28. okt. — V uradu v doljenem delu mesta je neki neznanec ustrelil bivšega sodnika Williama R. Fetzera ter nevarno ranil odvetnika Nathana Weintrauba.

Fetzerjeva tajnica je povedala policiji, da je prišel v urad neki rdečelasni možki, star približno petintrideset let. — Pred smrtjo je izjavil bivši sodnik: — Ustrelil me je neki blaznež. Ko je potegnil revolver, je vzkliknil: — Ti me sovražiš, pa tudi jaz te ne morem videti. Zdaj se pripravljaj! Nato je začel streljati.

#### STRAŽNIK ZADEL V LOTERIJI

DUBLIN, Irska, 26. okt. — Ko so vlekli v tukajšnjem Mansion House srečke irske loterije, je stal pred poslopjem širokopleč policist. Malo je pa manjkalo, da se ni onesvestil, ko je zaslišal po radio svoje ime.

Njegova srečka je namreč zadela dobiček v znesku \$1825.

#### MUSSOLINI RAZKAZUJE NAD RIMOM MOČ IN USPEŠNOST LAŠKIH BOMBNIH LETAL

NAJKRAJŠI MUSSOLINJEV GOVOR

Ob trinajsti obletnici fašističnega pohoda proti Rimu se je zbralo na Beneškem trgu v Rimu nad sedemdeset tisoč fašistov, ki so nestrpno čakali, kdaj se bo pojavil na balkonu ministrski predsednik Mussolini.

Mussolini se je res pojavil. Možak je običajno zelo gostobeseden, pri tej priliki je imel menda najkrajši govor, odkar je ministrski predsednik.

Rekel je namreč: — Štirinajsto leto začenjamo z istim pogumom.

Nato se je obrnil in izginil.

Rim je pa svečano praznoval trinajsto obletnico fašizma. Vse hiše so bile v zastavah. Po javnih prostorih so se vršila zborovanja, kjer so drugi govorniki povedali tisto, kar je Mussolini pozabil oziroma česar ni hotel povedati. Zvečer so se vršile po ulicah svečane parade.

#### BRZOJAVNI URAD V HARRARU UNIČEN

Oddelek italijanskih letal se je pojavil nad mestom Harrar, ki je najvažnejša abesinska postojanka na jugu. Letalci so vrgli nekaj bomb ter popolnoma razdejali brzojavni urad. Z glavnim mestom Addis Ababa so prekinjene vse zveze.

V Harraru je bil več tednov glavni stan turškega generala Wehib paše, ki vodi abesinsko obrambo na južni fronti. Mesto je velikega strateškega pomena ter je cilj italijanske severne in severovzhodne armade.

#### PRODIRANJE

Prodirajoči italijanski polki so včeraj zasedli novo in močnejšo črto, ki se širi preko Adowa-Adigrat fronte. S tem je italijansko armadno vodstvo preprečilo Abesincem zabiti klin med fašistične oddelke.

Na težavnem ozemlju za novo fronto grade pijonirji ceste. Kakorhitro bodo dograjene, bodo začeli dovažati po njih težke topove.

Kot kaže, je cilj Italijanov mesto Makale.

#### GALONA GAZOLINA — 85 CENTOV

Mussolini še vedno upa, da sankcije, ki jih bo odredila Lig narodov proti Italiji, ne bodo preostre, navzlic temu se pa pripravlja za vsak slučaj.

Kakor znano, manjka Italiji gazolina in premoga. Da bi zmanjšal privatno uporabo, je dal naložiti na oboje visoke davke. Tako stane naprimer, danes v Italiji galona gazolina 85 centov.

Ako ne bo mogla Italija dobiti iz inozemstva potrebnega gazolina, bo najbrž privatna uporaba popolnoma prepovedana.

Tudi premog se je strahovito podražil. Po hotelih grejejo vodo z elektriko, ponekod so pa kurivne priprave in kotle za vročo vodo sploh opustili.

Po mestu je vsepolno plakatov, na katerih poziva vlada prebivalstvo, naj kupuje izključno le italijansko blago.

#### DOMAČA PARADA

Vlada navdušuje prebivalstvo s tem, da prireja po mestih velike vojaške parade. S tem hoče Mussolini dokazati, da Italija ni pripravljena le v Afriki, pač pa tudi na "domači fronti". Včeraj je letalo nad Rimom na stotine letal. Mussolini se je pojavil na balkonu svoje palače in nekaj govoril, pa ga ni mogel vsled ropotanja motorjev nihče razumeti njegovih besed.



Glas Naroda

Owned and Published by SLOVENIC PUBLISHING COMPANY (A Corporation)

Frank Sakner, President L. Benedik, Trezor. Place of business of the corporation and address of above officers: 216 W. 18th Street, Borough of Manhattan, New York City, N. Y.

GLAS NARODA (Voice of the People)

Table with subscription rates: Annual \$7.00, Semi-annual \$3.50, Quarterly \$1.75, Single copy 10c.

Advertisement on Agreement

GLAS NARODA ishaia vsaki dan izvenomi nedelj in praznikov. Denar naj se blagoviti pošiljati po Money Order. Pri spremembi kraja naročnikov, prosimo, da se nam tudi priložilo izjavijo, da hitreje najdemo naslovnik.

GLAS NARODA, 216 W. 18th Street, New York, N. Y. Telephone: CHelsea 3-3574

SANKCIJE PROTI ITALIJI

Po precejšnjem obotavljanju je Francija v nedeljo obvestila Ligo narodov, da je pripravljena izvesti gospodarske sankcije proti Italiji.

S tem sta se odločili dve najmočnejši evropski državi za boj kot Italije, ker je slednja napadla Abesinijo.

Anglija se je že prej izrekla za najstrožje izvedenje sankcijske politike in sicer z besedami: — Ne kupite ničesar od Italije!

Sankcije bodo stopile v veljavo ob času, ki ga bo določila Liga narodov.

V Ženevo je dospel tudi ameriški odgovor, ki pa Lige seveda ni zadovoljil. Liga je namreč prepričana, da bi bila Italija le tedaj uspešno bojkotirana, če bi nastopila proti nji tudi Amerika.

Odgovor ameriškega državnega departmanta je bil jedrnat. Posebno značilne so bile zadnje besede: — Združene države pozorno zasledujejo napore držav, ki skušajo lokalizirati oziroma skrajšati vojno.

Za finančne sankcije proti Italiji se je izreklo štirinajst držav. S tem bo izgubila Italija vse vire za kredit v inozemstvu.

Petintrideset držav je prepovedalo izvažati v Italijo orožje.

Najhujši udarec za Italijo je pa sklep sedmih držav, ki so sklenile, da ne bodo več kupovale italijanskega blaga in ji ne bodo pošiljale važnih surovin, ki so potrebne za izdelavo orožja in municije.

Kakšen bo končni učinek teh odredb, se zaenkrat še ne ve, toda bližnja bodočnost bo pokazala.

Uradniki Lige narodov so mnenja, da se bo moral Musolini boriti z velikimi težkočami in da jih najbrž ne bo premagal.

Italija je s svojim kolebanjem in navidezno neodločnostjo dosegla, da se je v vseh ozirih dobro pripravila. Faktično se je pripravljala na vojno že celo leto.

Italijanske tovarne so obratovale s polno paro, nagromadene ima velike množine municije in vojnega materiala.

Italijani so računali, da bo njihova ekspedicija v Abesinijo po preteku dveh ali treh mesecev završena.

Za toliko časa bi imeli vsega v zadostni meri, toda delali so račun brez Abesincev.

Sodeč po prvih italijanskih "uspehih", se utegne vojna v Abesiniji zavleči v nedogleden čas.

Napovedi o skorajšnjem zavzetju Addis Ababe in vse oziroma velikega dela Abesinije, se niso obnesle.

Severna italijanska armada "prodira" in južna italijanska armada "prodira"; v resnici pa ne pride nikamor.

Prve dni oziroma tedne sankcije ne bodo Italiji dosti škodovala, toda če se vojna zavleče, utegnejo postati zanj usodepolne.

Dopisi.

Milwaukee, Wis.

Vse člane in tudi druge rojake iz Milwaukee, West Allis in North Milwaukee vabim na našo domačo zabavo v soboto, dne 2. novembra v Tamse's dvorani. Postrežba bo izvrstna, zato jamči društvo "Napredna Slovenka" št. 6 JPZS. Torej vsi na prireditev "Naprednih Slovencev". Pozdrav!

Mary Schimenz, tajnica.

Lorain, O.

Zopet je minul lep in pomemben dan, ko smo 13. okt. praznovali 20-letnico "Slovenskega državljskega kluba" v S. N. Domu.

Dvorana je bila lepo okrašena, mize okusno pripravljene, lepa godba, petje, in serviranje naših fantov v belih jopcih je bilo nekaj posebnega. V nas je bil ponos, ko je prisel na naše vabilo kongresman Dow Harter kot častni gost ter se pohvalno izrazil o našem kulturnem napredku.

Slovenski sodnik Fr. J. Lausche iz Clevelanda je predstavil slovenski narod kot dobro srčen in potrpežljiv, ker tega se je navadil, ko je bil vedno zatiran od sosednjih narodov. Prebrana je bila brzojavka od našega gubernerja Martin L. Davey, ki bi rad prisostvoval našemu slavlju, a radi zaposlenosti tega ni mogel. Torej pošilja častitke vsem udeležencem.

Naš župan E. A. Braun je bil vesel, da je mogel biti med nami na tako pomembnem praznovanju. Okrajna sodnika Guy Findley in A. Cook želita biti še na našo 40-letnico povabljeni in se gotovo udeležita. Kot odvetnik je Mr. A. Cook imel zaposleni dve naši slov. dekleti v uradu. Tudi skoraj vse druge posle, tikajoče se njegovega dela, je vršil za Slovence.

W. P. Duffy domači mestni sodnik je rekel da je Slovenija s svojimi alpami in planinami to za nas, kar je za nje "Beautiful Ohio".

Slovenski councilman Leo C. Svete želi po dvajsetih letih vse navzoče videti zbrane v še večji družbi. Da zna tudi ženski spol biti kratek, je pokazala tajnica kluba Miss Mary Polutnik, ki se v njih imenu za hvalila navzočim za udeležbo.

V angleščini in slovenščini je opisal Jos. Svete starejši zgodovino kluba, njega ustanovnik in agilne delavce dvajsetih let. Spomnil se je tudi pokojnega prvega tajnika Fr. Petriča, ki je za časa prvega banketa poslal lep opis v obliki pesmi v "Glas Naroda".

Stoloravatelj Fr. Ambrozic je vodil program v lepem redu s smešnimi pripombami. Predstavil je še navzoče zastopnike N. Tube Co., kjer je večina Slovencev zaposlenih, politične zastopnike raznih narodnosti in navzoče kandidate za volitev 5. novembra.

John Kumse, predsednik "Slovenskega državljskega kluba" je pozdravil in se zahvalil navzočim za poset, priporočal je vse one, ki so nam pripomogli k nabavi spominke knjižice, da jih podpiramo.

Banket je otvoril Rev. M. J. Slaje. Da smo se bolj postavili, je dobil vsak posetnik

SMRT SLOVENSKEGA KIPARJA

LJUBLJANA, 8. okt. — Iz Prage je prišla žalostna vest, da je tam v sredo umrl nestor slovenskih kiparjev Alojzij Gangl, star 76 let.

Pokojni Gangl ki ni bil samo najstarejši, temveč tudi najpomembnejši naš kipar in katerega dela krasi tudi naše mesto, je bil rojen l. 1859 v osrčju Bele Krajine v Metliki. Pri Idričanu Jerneju, podeleželskem podobarju in pozlatarju, se je izučil rokodelstva, potem je bil rezbar pri podobarju K. Pogljaju v Št. Rupertu in pri tvrdki Naglas v Ljubljani. Izpopolnjeval se je pri kiparju J. Gšilu v Gradu, kjer je obiskoval tudi večerno obrtno šolo. Profesorji so spoznali njegov talent in mu svetovali, naj gre na dunajsko akademijo. Od deželnega odbora je prejel letno podporo in tako se je lahko izsolal v obrtni šoli avstrijskega muzeja, na dunajski akademiji in v specialni šoli slavnega Zumbuscha. Leti 1894 je prišel v Ljubljano za učitelja na novo ustanovljenem oddelku tedanje obrtne šole. Usodni potres l. 1895 je imel tudi zle posledice za Gangla, kateremu so odpovedali živci in po 17 letih službe je bil vpokojen. Odsel je domov v Metliko, da si po-

"GLAS NARODA" pošiljamo v staro domovino. Kdor ga hoče naročiti za svoje sorodnike ali prijatelje, to lahko stori. — Naročnina za stari kraj stane \$7. — V Italijo lista ne pošiljamo.

cvetko, katere so dekleta pripelje. Hvala gre vsem onim, ki si sodelovali in pripomogli k lepemu uspehu.

Da se zopet kaj koristnega pomenimo in pripravimo za volitve 5. novembra, bo prihodnja seja kluba v mali dvorani S. N. Doma 2. novembra ob 7. uri zvečer. Po seji se hočemo malo pozabavati in za namček dati vroče pečene ribe, ki bodo to pot plavale v pivu. Pridite vsi državljani volilci. Vsak bo dobrodošel.

Vida Kumše, zap.

pravi zdravje, l. 1914 pa na Dunaj, kjer je živel tri leta, zaton svojega življenja je pa preživel v zlati Pragi.

Prvo Gangiovo delo je bil Vodnikov spomenik, znamenit je tudi njegov Prešern iz kararskega marmorja, ki je last muzeja. Ko se je postavljali hram naše Talije, je Gangl postavil na njeno pročelje sohe Tragedijo, Komedijo in Genija s plamenico. Izlesal je tudi poprsja Josipa Stritarja, Franca Cimpermana, barona Schweigla, Franca Šukljeta, Prešernove ljubice Ernestine Jelovškove, znameniti je tudi njegovo Kristovo vstajenje, ki ga je napravil po naročilu biskupa Strossmajerja na djakovski katedrali. Med njegova najboljša dela pa spada mogočni Valvazorjev spomenik, ki je prišel zdaj po preureditvi Muzejskega trga do prave veljave. Je pa še mnogo pomembnih njegovih del po raznih drugih mestih in krajih, tako na Dunaju in v Pragi, zaradi katerih si je pridobil tudi mednarodno sloves. Gangla je cenila tudi tujina, morda celo bolj kakor domovina, ki je v zadnjih letih popolnoma pozabila nanj.

Lani je še nestor naših kiparjev zdrav in v krogu svoje družine praznoval 75-letnico pojstva, obemem 60-letnico umetniškega delovanja in 45-letnico odkar je postavil prvi spomenik — Valentina Vodnika. Za pokojnikom žaluje soproga, rojena Čehinja iz rodniške Pokornjeh, bivša učiteljica literature, ki mu je rodila hčerko Slavico, uradnico v Pragi, in sina Danila, ki je pomorski častnik v Boki Kotorski.

Naj bo kiparju Alojziju Ganglu lahka gruda v bratski českoslovaški zemlji.

Naši v Ameriki

ROJAKE PROSIMO, NAJ NAM NAKRATKO NA DOPISNICI SPOROČE SLOVENSKE NOVICE IZ NASELBINE.

Umrl je v Clevelandu rojak Mihael Virant. Pokojnik je bil 44 let star ter zapušča bratranca Petriča v Warren, O. V Ameriki je živel 26 let ter je bil veteran svetovne vojne. Doma je bil iz vasi Rožnik, fara Škočjan pri Turjaku, kjer zapušča tri brate, dve sestri in več sorodnikov.

V Clevelandu je preminul mlad mož Leo Mišmaš, star šele 29 let. Umrl je za sušico, potem ko je prestal več mesecev težke bolezni. Ranjki se je nahajal 4 mesece v Charity bolnici, kjer je previden s sv. zakramenti mirno zatisnil trudne oči v navzočnosti očeta in drugih družinskih članov.

Po daljši bolezni je preminula v Clevelandu Ivana Tomazič, rojena Frank, v starosti 48 let. Pokojna je bila rojena v vasi Gabrovk, fara Hrušica, odkoder je prišla v Ameriko pred 23 leti.

Albin Zaletel iz Niagara Falls, N. Y., je bil pred mestnim sodiščem v Chicago oproščen obtožbe, da je z nožem osuval neko Ano Zimmerman, 4030 Clarendon avenue, s katero se je pismeno zaročil, ko pa je prišel v Chicago, ga ni marala. Oproščen je bil na podlagi policijskega poročila, da se je Ana preselila z omenjenega naslova in zdaj je ne morejo najti. Ker pa ni bilo tožnika, ni treba sodnika. Zaletel je povedal, da je po poklicu zobozdravniški tehnik in s Zimmermanovo se je ženil s posredovanjem neke ženitvene agenture.

KRUH IZ FARAONSKIH ČASOV

Protestantovski pastor Philipson v Jutlandiji je pred nekaj leti dobil dve pšenični zrni iz žitnice, katero so našli v grobu faraona Tutankamona. Mož je bil radoveden, ali bodo ta pšenična zrna še vzkalila. Zato jih je vsejal doma v Jutlandiji, ne da bi bil pričakoval, da bo kaj zraslo. Kmalu se je pa zelo začudil, ko je videl, da sta zrna vzkalili in pognali vsaka po en klas, na katerih je bilo 11 zrn. Teh 11 zrn je pastor drugo leto zopet vsejal. Tako je šlo nekaj let. Pridetek iz obeh prastarih egiptovskih zrn iz faraonskih grobov se je vsako leto večal in letos je pastor Philipson imel že tako žetev, da bo iz teh zrn lahko napekel več hlebov kruha. V Jutlandiji bodo torej jedli kruh iz časov egiptovskih faraonov.

Peter Zgaga

ZGODBA O PLAČANEM RAČUNU

Zgodilo se je pred leti v Brooklynu. Mene seveda ni bilo poleg, toda povedali so mi ljudje, katerim lahko verjamem.

Sicer je pa vsakdanji dogodek, ki se je že nešteto krat odigraval in se bo še nešteto krat. Rojak, recimo, da mu je bilo John ime, bi se rad biznesa lotil.

Saj veste, s tedenskim zaslužkom ni dosti. Biznes je edino, kar se še izplača dandanašnji.

Toda njemu in njegovi ženi je manjkalo denarja. Takole tristo dolarjev. Kje jih boš iskal, če jih ni.

Pozno v noč sta ugibala z ženo, slednjic se pa ženi posveti v glavi: —

— Kaj pa, če bi k Mary stopil? Ona ima in bi morda dala.

— No, pa bom, — ji je pritrtil mož.

Mary je bila podjetna vdova v najboljših letih. In denarja je imela, o boy!

John je šel k Mary in ji povedal, kaj in kako.

— Če ni drugače, vama pa posodim.

Se vina je dala na mizo ter po sir in salamo je stopila v štor, kajti John je bil postaven možak in se je Mary večkrat sanjalo o njem.

— To pa je mož, ja — si je mislila, — takemu se pa že izplača posoditi.

In kupčija je bila narejena brez rezita.

— Pa kaj v vas pridi, — je vabila Mary Johna, in John je rekel, da bo.

Tri sobote zaporedoma je obiskal in ko je prišel v nedeljo jutraj domov, ga ni žena prav nič zmerjala.

Kajti John je bil odkritosrčen možak in ji je vse natančno povedal, kje se je tako dolgo zamudil, kaj sta pila in kaj sta jedla in kako sta prebila večer.

Čisto nič se ni jezila. Bila je pač ženska, kakoršnih je le malo na svetu.

In pri tem je ostalo. To se pravi, dolg je ostal, John je pa prenehal obiskovati podjetno vdovo.

Takole po šestih mesecih je pa vdova začela zahajati v Johnov dom.

Pri mizi je sedela in menčala, prave besede pa ni mogla dati iz sebe.

John je bil jedva pogledal, njegova žena ji je obračala hrbet.

— No, to pa je hvalečnost, — si je mislila vdova, — saj pravim, to so ljudje.

Začela je kuhati jezo, in dolgo ni vedela, kako naj se maščuje.

— Tam ju bom potipala, kjer najbolj boli, — je sklenila in pisala Johnovi ženi, kaj in kako je s tistimi tristo dolarji; da je že skrajni čas, da se spravi zadeva v red.

Omenila je tudaj nekaj o črni nevalečnosti, o čudnih ljudeh, ki se ne zavedajo svojih dolžnostih ter o tem in onem kot je pač treba pisati dolžniku, da ima pismo zaželeni uspeh.

Johnova žena ji je pa odpisala:

"Draga Mary, tvoje pismo sem sprejela in ti naznanjam, da mi je John vse povedal in je rekel, da sta se prav dobro imela tiste tri sobotne večere. Bila si torej plačana z obrestmi vred. Te lepo pozdravljam in se priporočam, če bova še kdaj v denarni zadregi."

Važno za potovanje.

Kdor je namenjen potovati v stari kraj ali dobiti koga od tam, je potrebno, da se poučen o starih. Vselej naša dolgotrajna skušnjava Vam samoremo dati najboljša pojasnila in tudi vse potrebne preskrbe, da je potovanje udobno in hitro. Zato se skupno obrnite na nas za vsa pojasnila.

Mi preskrbimo vse, bodisi pranje za povratno dovoljenje, potne liste, vize in sploh vse, kar je za potovanje potrebno v najhitrejšem času, in kar je glavno, se najmanjša stroška.

Nedržavljeni naj ne odlašajo do sadnjega trenutka, kar predno se dobi iz Washingtona povratno dovoljenje, EE-ENTRY PERMIT, trpi najmanj en mesec.

Pišite torej takoj za brezplačno navodila in samostojne Vam, da dosti poceni in udobno potovat.

SLOVENIC PUBLISHING CO. TRAVEL BUREAU 216 West 18th Street New York, N. Y.

DENARNE POŠILJATVE

Denarna nakazila izvrujemo točno in zanesljivo po dnevnem kurzu.

Table with exchange rates for Jugoslavia and Italy. Columns include currency type and amount.

KER SE CENE SEDAJ HITRO MENJAJO SO NAVEDENE CENE PODVRŽENE SPREMEMBI GORI ALI DOLI

Se izplačilo večjih zneskov kot zgoraj navedeno, bodisi v dinarjih ali lirah dovoljujemo za boljše pogoje.

IZPLAČILA V AMERIKANSKIH DOLARJIH

Table with remittance rates in American dollars. Columns include amount and rate.

Prejemnik dobi v starem kraju izplačilo v dolarjih.

NUJNA NAKAZILA IZVRUJEMO PO ZABELEŽENEM PRISTOJNO \$1-

SLOVENIC PUBLISHING COMPANY "Glas Naroda"

216 WEST 18th STREET NEW YORK, N. Y.

VABILO NA VESELICO! SLOVENSKE DOM, Inc., v LITTLE FALLS, NEW YORK priredi

VESELICO V SOBOTO, DNE 2. NOVEMBRA, 1935

Pričetek ob 8. uri zvečer. — Igra Slovenski Orkester. Vstopnina 25 centov za odrasle, otroci prosti.

Uljudno se vabi vse Slovence od tukaj in iz bližnjih naselbin, da se po možnosti udeleže te prireditve. — Za obilo zabave in dobro postrežbo bo preskrbljeno.

NA SVIDENJE V SOBOTO, DNE 2. NOVEMBRA! Frank Masle.



KRATKA DNEVNA ZGODBA

FELIX TIMMERMANS.

IZ OTROŠKIH LET

Kako lepo je mesto Brugge v oktobra, po kosilu ce sije sonce in se obletava drevje. Gotske hiše, gotski stolp gledajo v nepremične kanale, ki se v njih v jasnih obrisih zrealijo lepota kamnitih zgradb ko slike. S svojim prijateljem sem se sprehajal vzdolž skrivnostnih voda. Otroci so bili v šoli, ljudje na delu, obrežja so se zapuščeno raztezala v blaženi tišini in v poševnih žarkih oktoberskega sonca ki se je lesketalo ko belo vino. Osamel labud je lepo plaval po sončni strani nepremične vode. Odsevi stolpov in hiš v vodi so se nakodirali. Nato se je gladina spet poravnala in v njej so se spet čisto in jasno zrealili obrisi.

Visoko nad prijaznimi in ličnimi hišami se junaško in samozavestno dvigajo Belfort in stolpi Svete Marije in Svetega Salvatorja v nežno, modro nebo. Belfort se je nanadoma oglašil in je prav na lahko, kakor svirajoča ura v kamrici, zapel kratko pesemco nad rdečerjavimi strehami. Bilo je ko otroški smeh v sončni tišini. Malo bitje se mora zdaj pa zdaj oglašiti in razodeti svojo srečo in zavriškati, ker je tako bogata dežela in dan tako sijajen.

Ta neskončno čistota in vsi ti zvoki so me vsega prevzeli in navdušeno sem dejal prijatelju: "To mesto je tako lepo ko priroda. Ponosen sem da sem človek."

"Jaz pa sem videl Jezusa," mi je odvrnil. "Tamle čez okrogle mostove je šel s križem. Mimo gotskih stoh je šla Marija v modri obleki. Ondi kraj Roženvenškega obrežja so stale jokajoče žene in so imele zlate posodice z mazili v rokah... Šele zdaj se zavedit, čemu so naši mojstri naslikali podobe iz Kristusovega življenja, kakor da se je dogajalo po naših krajih in ne v Palestini. Ne čudim se jim, dobro so storili."

Jaz pa sem spomnil povesti svojega očeta, knjig, kjer je opisano Jezusovo življenje, kakor da je živel v Flandriji in zamislil sem se v srednji vek in v tedanje globokoverne mojstre.

Sleherni čas, kadarkoli so se oni ali tudi navadni ljudje ozrli, vse jih je spominjalo Kristusa. Niti mostiča ni bilo brez sohe naše ljube Gospe, ne ceste brez cerkve. Zunaj na deželi so ko s prstom kazale cerkve v nebo. Sleherna ura je imela

zvonček, ki je hvalil Gospoda Boga. Povsod je bil vonj požnega duha in gorče vere. Tudi v umetnosti. Preživljala se je s temi viri.

Kadar so mislili na Jezusa, ga niso videli, da bi hodil po puščavskem pesku, marveč je bil na naših travnikih, ki so polni krav, da so vsi pisani. Če je visel na križu, niso videli v ozadju kredostobelega Jeruzalema z okroglimi ravnimi strehami, marveč so bila to naša mesta. Pastirci niso bili Arabci, marveč so bili znani ljudje. Tempelj ni bila marmarana, lesketajoča se stavba v Jeruzalemu, marveč je bila natranjščična njih cerkve, kamor so hodili vsak dan. Nič več niso mogli misliti na evangelij, ne da bi se pri tem spomnili naše dežele in naših ljudi, čeprav so vedeli, da je bilo vse tisto iz drugih krajev.

Tudi dandanašnji je na primer Marija še zmeraj otrok naše dežele, ki jo vidavamo zdravih lic in našega jezika. Ni je opalilo arabsko sonce, marveč je iste zlatoplave barve in ima iste rumene kite ko naša dekleta. Take so tudi vsa druge osebe krog nje. Videvamo je iz sebe, kakor da je zrastle iz naših tal.

Srednjeveške slikarje je tišoforobarno flandrsko ozračje in sočnate njive, mestne slike, zuboreči potoki, evetje in trave tako prošnilo z ljubeznijo, da so bili veseli in ponosni na to, da so v vse te pokrajine postavili Kristusa. Dokler sem še bavil z načrtom — to je prav izza otroških let (in zato pravim, da je "Jezusček iz Flandrije" moja prva knjiga, ki sem jo spisal) — vidim vse, karkoli je iz Njegova življenja, da se dogaja po flandrijskih pokrajinah.

Ves čas, ko sem bil še otrok in še mladenič, sem se bavil s tem. Vse moje nadaljevanje je prežeto in posladkano s temi mislimi. Zmeraj me je to uklepalo, vedno so brneli v meni te pisane, preproste in vendar take vzvišene, vzpodbudne podobe.

Večkrat sem poskušal, da bi pisal o njih — pa bodi, da bi bila to povest, ali pesem ali igra. Pa mi je zmeraj vsa snov spolzela iz rok in skozi prste ko suh pesek, ker se nisem bil zmožen ustvarjati.

Da sem hotel vedno pisati o Jezusu in da sem ga zmeraj videval v Flandriji, ni toliko

posledica moje prirojene vere, pač pa imam vsega tega več od očeta. Moj oče! Ta dobri, zmeraj dobrovoljni človek! Oče štirinajstih otrok. In trinajsti sem bil jaz. Velik je bil in močan ko medved, a zaeno krotek in dobrohoten. Še zdaj ga vidim ko živega belih brk in veselih oči.

Svojim otrokom je bil dober vzgojitelj A vplival je nalahko. Pa sta morala oče in mati prav trdo delati, da sta mogla nasitiiti dvanajst gobčkov. Oče je trgoval s čipkastimi avbami. Tedaj so bile še slabe prometne zveze in da je hitreje obredel vse vasi, se je vozil z vprego štirih psov.

Kadar se je vračal s svojih potov, nam je zmeraj kaj prinesel, večinoma najpotrebnejše stvari. A sleherni darilec je znal primerno olupšati in povečati. Tako nam je nekoč prinesel zdrobljenih cukrčkov. A ker je dejal, da so sladkarije iz Rusije, da jih je kupil za drag denar, smo jih premišljeno uživali in se nam je res dozdevalo, da imajo drugačen okus.

Če je bil oče doma, smo šli radi zgodaj spat, ker nas je on spravil v postelje, pripovedoval povesti, pel pesni in zastavljal uganke. Ko smo šli spat, je bilo veselo ko o žeganju. Še zdaj vidim, kako grem gor po stopnicah, vsi v spalnih srajčkah. Cela čreda otrok. Oče je šel zadaj s svečo v roki in mene nesel "štoporamo". O, te zgodbe! Saj niso bile nove. Bile so kar navadne roparske zgodbe iz tisoč in ene noči, zgodba o sv. Genovefi, o pavlihi in druge. A vse je njegova trenutna domišljija čudovito poslikana.

Zvečer nam je govoril prav počasi, da bi bili bolj zaspani. A mi smo varkovali njegove besede ko sladko mleko in sme ga izpraševali še in še. Časih nam je pripovedoval tako dolgo, da smo že spali, ko je šel od nas. S svojo potrpežljivostjo nas je premazal.

Veliko nam je pripovedoval v prvi osebi. Tisti trgovec, ki je zaspal in ga je opica okradla — to je bil on. Brez dvoma smo mu verjeli.

Najrajši sem ga poslušal, ko nam je pravil o Jezusku in o vsem, kar mu pripada. Tedaj je bivala Marija v hišici, ki sem jo poznal, ondi kraj borovega gozdiča. Nozavice je krpala pa iz molitvenika je čitala, ko je prišel angel iz nebes, in natresel

IMAMO V ZALOGI

BLAZNIKOVE Pratique

za leto 1936

Cena 25c

s poštino vred.

Naznanjamo tudi, da sprejemamo naročila za Slovensko - Amerikanski Koledar za leto 1936, ki izide prihodnji mesec.

Cena 50 centov

"Glas Naroda"

216 West 18th Street

New York, N. Y.

belega svetja pred njo in ji prinesel oznanjenje. Poznal sem to hišico in poleti, ko so bila vrata odprta, sem videl, kako so se blestele cenene bakrene posode, in sem videl krožnike na polici krog ognjišča.

Ko sem znal slednjic brati, so me zgodbe iz sv. Pisma razočarale. Zdelo se mi je, da so opisi preveč suhoparni. Premalo je bilo barv v njih. Zlastno domišljijo sem zgodbo napravil bolj jedrnat in zanimivo. Dobro, da je bila tako močna, da ji niso škodovali moji popravki. Če je bilo pa še moje domišljije premalo, sem splezal očetu v naročje, ga cukal za brke in mu pripovedoval. On pa je dodal vsebino, barvo in vonj domačin tal.

POROKE IN PORODI V NEMČIJI

Ravnatelj nemškega statističnega urada v Berlinu je poročal, da se je število porok in porodov v Nemčiji silno dvignilo odkar vlada Hitler. Dočim je do leta 1932 in še v prvem četrtletju leta 1933 število porok in porodov rapidno padalo, je nastal v drugem četrtletju 1933 velik preokret in število porok je poskočilo v primeri s prvim četrtletjem za 23,7. v prvem četrtletju lanskega leta pa za 46,2 proc. v primeri z istim zadobjem leta 1933. Lani je bilo sklenjenih v Nemčiji 700,000 zakonskih zvez. Število porodov je poskočilo v prvem četrtletju lanskega leta za 13,8, v drugem pa za 21,5 proc.

Nemci so seveda veseli, da se poroke in porodi množijo. To smatrajo za posledico zdrave politike. Biologi pa vedo, da to veselje ne bo trajalo dolgo. Populacija se ravna po zelo kompleksiranih zakonih, politična volja na njo ne more dosti vplivati. V tekočem letu bo število porok zopet padlo, prihodnje leto bo pa tudi prirastek v porodih izginil.

TISOČLETNO LIPO PODRL

VIHAR

V vasi Scharnstein blizu Linza na Zgornje-Avstrijskem je rastla orjaška lipa, ki so jo cenili, da je najmanj 1000 let stara. Te dni je tam divjal velik vihar, ki je odlomil vrh lipe in ga vrgel na streho sosednega kmeta s tako silo, da je streho podrl. Lipa je na deblu imela 11 metrov obsega ter je bila 40 metrov visoka.

Knjigarna "Glas Naroda"

216 West 18th Street

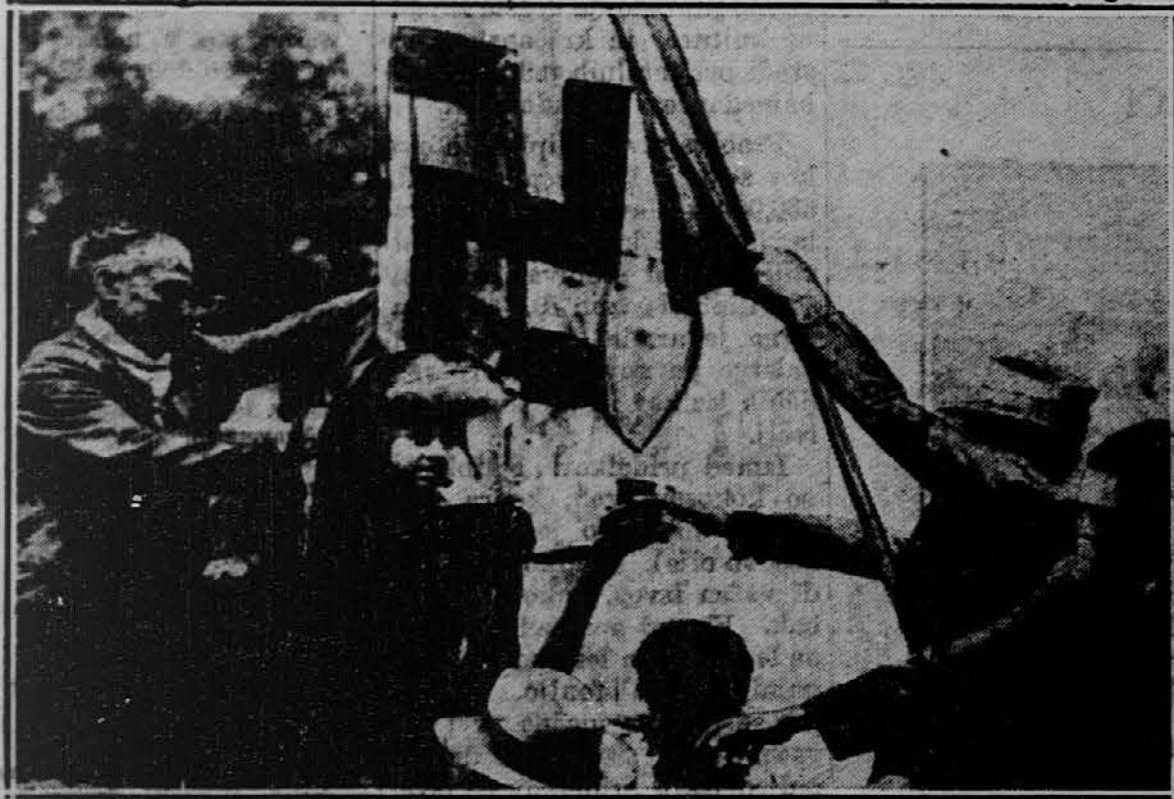
New York, N. Y.

ROMANI

(Nadaljevanje.)

- HELENA, roman, spisala Marija Kmetova, 134 strani. Cena ..... 40
HUDE ČASI. — BLAGO DUŠE, spisal Franc Betica, 96 strani. Cena ..... 75
HUDO BREZNO in druge povesti, spisal Franc Erjavec, 79 strani. Cena ..... 35
IDIOT, Spisal F. M. Dostojevski. ŠTIRI KNJIGE. Cena ..... 3.35
IGRALEC, spisal F. M. Dostojevski, 265 strani. Cena ..... 75
IZBRANI SPISI, dr. Hinka Dolenc, 145 strani. Cena ..... 60
IZBRANI SPISI dr. Janeza Mencingerja, trda vez, 100 strani. Cena ..... 1.50
IZLET GOSPODA BROUČKA V XV. STOLETJE, spisal Čech Svatopluk, 246 strani. Cena 1.20
JAGNJE, 110 strani. Cena broš. 40. Vez. .... 45
JERNAČ ZMAGOVAČ, spisal H. Sienkiewicz, 123 strani. Cena ..... 50
JUAN MISERIA, spisal H. L. Coimna, 168 str. Cena ..... 60
KAKO SEM SE JAZ LIKAL, spisal Jakob Alešev, TRI knjige po 150, 180 in 114 strani. Cena ..... 60 vsak svezek. Vsi trije.....1.50
KAZAKI, spisal L. N. Tolstoj, 308 strani. Cena ..... 75
KAKO SEM SE JAZ LIKAL, spisal Jakob Alešev, TRI knjige po 150, 180 in 114 strani. Cena ..... 60 vsak svezek. Vsi trije.....1.50
KMEČKI PUNT, spisal Aug. Šenoa ..... 75
LA BOHEME, Spisal H. Murger, 402 str. Cena... 90
LESTI, (Ka. Meško), 144 strani ..... 70

SNEMANJE NAZIJSKE ZASTAVE V MEHIKI



Na nekem nemškem posloplju v Mexico City se je nenadoma pojavila nazijska zastava. Pa ni dolgo visela. Mimoidoči so jo sneli in sežgali.

Naročilom je priložiti aenar, bodisi v gotovini, Money Order ali poštne znamke po 1 ali 2 centa. Če pošljete gotovino, reko-mandirajte pismo.

KNJIGE POŠILJAMO POŠTNE PROSTO
Naslovite na: —
SLOVENIC PUBLISHING COMPANY
216 WEST 18th STREET
NEW YORK, N. Y.



# GREHI OČETOV

## Roman v dveh zvezkih

Za Glas Naroda priredil I. H.

76

PRVI ZVEZEK

Tako so nastali prizori druge igre, ki je seveda imela v svojem osnutku za cilj drugo rešitev, kakor pa sem jo napravil pozneje v tem delu. Takrat sem videl kot konec tega dela v gnjus pogreznjeno smrt onega z grehi obloženega človeka, ki je bil vtlesnjen mojega življenja in sm videl nanovo razcvetelo srečo svoje ljubljene v objemu bolj vrednega moža. To delo se me je oprijelo kot ogenj suhega lesa. Posvečal sem mu dneve in noči in sem rajši stradal, kakor pa bi ga potisnil v stran, da bi pri kakem listu zaslužil nekaj goldinarjev. Če sem tako oslabil, da sem se še komaj mogel držati pokonci, in če sem moral jesti, tedaj sem prodal, kar sem še imel, knjige, perilo, dokler nisem ničesar več imel kot obnočeno obleko, ki sem jo imel na svojem telesu. In tedaj je prišel preobrat moje usode. Sestra mojega očeta je umrla. Bil sem dedič njenega premoženja. Moj prvi občutek je bila žalost, kajti kri mojega očeta se je s to ženo shladila. Dar, ki mi je s to smrtjo padel v roke, me je komaj ganil. In če je bila v meni kakšna misel, da bi se veselil tega denarja, je bila edina, da sem bil v položaju zadostiti obveznostim — do svojega otroka obveznostim, katerih po smrti svojega očeta nisem mogel popolnoma izpolnjevati.

Sedaj sem bil točen. Pa četudi so mi čustva narave stokrat in stokrat prigovarjala, nisem nikdar mogel s kako vrstico vprašati po ubogem otroku, do katerega sem v svojem srcu še vedno nosil isto sovraštvo, ki mi ga je zbudila prva vest o njegovem življenju. V vsem drugem sem bil pri neznadni spremembi svojega zunanjega položaja neizpremenjen. Tako me je prevzel ono razpoloženje, ki ga je nad mene prineslo ono delo. Sad moje domišljije mi je stal nasproti kot dovršena resnica, in videl samo še kot svojo dolžnost svoje prazno in trudno življenje tako dolgo krmiti, da bo narava zahtevala svojo last nazaj.

Soba se je stemnila. — Šel sem z Dunaja. Studile so se mi ulice, katere sem izgubljen prehodil. In zopet sem si poiskal velemesto, da mi nemoteno živim. Tako sem prišel v Berlin. Tukaj me je sučaj peljal v hišo, v kateri si me našel. In tukaj mi je stopilo nasproti ono ljubko, sladko bitje, ki sedaj trohni v hladni zemlji. Ko sem Marjeto prvokrat videl, me je streslo v dno duše. Tako me je zadela podobnost. Kot nagrobni vdarec je zopet vse oživelo v meni, moja ljubezen, moje hrepenje. Otroka sm moral pritisniti k sebi, sem moral z vročimi poljubi pokriti njegove usta, njegove oči. Tega otroka sem ljubil, ljubil sem ga zaradi njega samega, ljubil kot oče svojo lastno kri in sem obenem v njem ljubil spomin na Luizo, kateri je bil podoben.

Pa tudi Marjeta se me je naučila ljubiti z ono, za starost otroka tako zagonetno ljubeznijo. In v nežni udanosti tega sladkega bitja sem našel tolažbo za svojo vroče zbuženo hrepenenje. V tem hrepenenju sem se upal urvega koraka — ne, ker me je gnalo upanje, temveč, ker me je mučila negotovost. Prišel sem poizvedovati. In prvo, kar sem izvedel, je bilo poročilo, da se Luiza namerava zaročiti z nekim človekom, ki, tako mi je bilo sporočeno, živi spoštovanje najširših krogov. Tedaj se je v resnici zgodilo, kar sem upal za Luizo. Toda ta vidna resnica je drugače vplivala na mene, kot sad moje domišljije. Prišel sem do spoznanja, da me ni bojazen pred smrtjo, ne čut dolžnosti do lastniške pravice narave držala pri življenju, temveč upanje v bodočnost v sreči in ljubezni, upanje, ki sem ga siloma tajil, pa me je vendarle napolnilo do zadnjega živeca.

Ura tega spoznanja pa je bil tudi konec mojega upanja. Sedaj me je Luiza pozabila in je ljubila drugega. Ta namišljena gotovost me je napolnila z grenkostjo. V takem razpoloženju sem se zopet oprijel dela svoje igre in v tem razpoloženju je nastalo ono delo, ki ga poznaš.

Ta občutek sem prenesel na onega zavrženega in izgubljenega človeka v svoji igri. Kar sem na njem napravil dobrega, sem onemu drugemu, ki se je vrival med njega in ljubljeno, odpustil. Svojega junaka sem podal v njegovi ljubezni, pokazal sem njegov greh, njegovo bolečino, njegovo kesanje. Ker ga pa nobeno kesanje pred omahujočim srcem ljubljene in pred pedantično moralo sveta ni moglo oprstiti greha, sem ga osrečil z naglo smrtjo, ki vse poplača. Krivdo za to smrt sem zvalil na ljubljeno, na slabost njegega srca. Pregrešila se je nad svetostjo ljubezni. In kako sem jo mogel hujše kaznovati, kot s sveto ljubeznijo, ki se zbuja v njej isti trenutek, ko ljubljene z zadnjim poljubom izdihne svojo dušo na njene ustnice.

Ko sem si tako svojo ogorčenost hladil v otročjim naščevanjem svojih sanj, sem v svoji ljubezni do Marjete popolnoma živel svojim spominom. Tudi tega spomina pri svojem delu nisem mogel zatajiti. Tako je junakinja mojega dela dobila oni omahujoči, na nasprotjih bogati obris, ki te opravičuje do besede: da sem to dekle ljubil, in sovražil ob istem času.

— To ti je takrat sekla Marta v Berlinu!

— Marta? V Berlinu? — Kako dolgo je že temu! In kar je živel v mojem srcu, je tvoja prijateljica boljše razumela kot jaz. Ko je bilo to delo končano, sem videl, da namen kateremu je imelo služiti, ni bil dosežen. Upal sem, da bo to delo pomirilo moje srce. Pa ga je še bolj zagrenilo. Kar sem v teh hudih časih vžil tolažbe, se imam zahvaliti samo temu sladkemu otroku. Kako najhne so bile Marjetine ročice! In kako bogato je znala dati s temi malimi rokami!

Njej se imam tudi zahvaliti za občevarje z onim možem, ki pred svetom volja za njenega očeta. Saj si ga poznal, tega čudnega človeka z mehkim, pa tako močnim srcem, celo njegovo življenje je bila ena sama bolečina, in kako tiho in junaško je prenašal! Zgled tega človeka je bil za me učinkovit opomin. Ko sem postal njegov učenec, se je zgodilo samo v namenu, da bi mu dal kak zaslužek.

(Dalje prihodnjic.)

# NA OSTRINI NOŽA

Avstrijsko vojno ministrstvo je izdalo prvi dvojni sešitek k 6. zvezku dela "Zadnja vojna Avstro-Ogrske 1914, do 1918." V tem sešitku razmotriva v prvem poglavju bivši polkovnik Kiszling o položaju v začetku l. 1917, ki je bilo odločilno v toliko, ker so desegle tedaj vse meje razvojnih možnosti na frontah, kakor tudi mobilizacije vseh za vojno razpoložljivih človeških sil. Zmaga ni bila tedaj odločena še niti za eno ali za drugo stran, na obeh straneh pa so že vedeli, da jo je treba odločiti baš iz omenjenih ozirov v najkrajšem času. Zato so na tej in na oni strani izdelovali velikopotezne načrte.

Kar se tiče osrednjih sil, je avstrijski poveljenik Conrad v Hotzendorf sestavljal spomenico za operacijsko pisarno. Predlagal je, naj bi nasprotniku ne dali več časa, da bi prešel v napad v najugodnejšem trenutku in z največjim razvitkom svojih sil. Treba bi bilo čim bi se končala zima, podvzeti ogromno ofenzivo na italijanski fronti, istočasno s primorske in tirolske strani z vsemi 29 tam razpoložljivimi avstrijskimi divizijami, kajti Italijani sami so imeli na tej fronti 60 divizij. Obenem naj bi se do skrajnosti poostrila vojna s podmornicami, kajti skupaj z akcijo na kopnem bi bilo to edino sredstvo, ki bi moglo vojno ugodno zaobrati, preden bi centralne sile morale položiti orožje pred silovito premočjo nasprotnikov.

Nemci niso bili bogve kako navdušeni za odločilni napad na italijanski fronti, tem bolj pa so bili pripravljene poostri podmornično vojno, ker jim je bil admiral Holtzendorf izračunal, da bi lahko spravili Anglijo v pol leta na kolena, če bi ji vsak mesec potopili za 100,000 ton trgovskih ladij. Proti temu je bil v Nemčiji prav za prav samo kancelar Bethmann-Holweg, ki se je bal da bi akcija s podmornicami spravile Zedinjene države na stran zaveznikov, kamor so se že nevarno nagibale, v Avstriji pa so imeli iste pomisleke cesar Karel, grof Czernin, in oba ministrska predsednika Clam in Tisza.

Bethmann-Holweg se je dal kmalu pregovoriti, glede naspotev proti obsežni podmornički akciji v odločilnih avstrijskih krogih, pa so se vršila pogajanja sem in tja, dokler niso osrednje sile proti koncu januarja dobile sporočila, da namerava antanta izvršiti napad na Nemčijo ali zapadno Tirolsko skozi nevtralno Švico, približno tako kakor je bila storila Nemčija z Belgijo, ob začetku vojne. To je dalo povod, da so se v obeh centralnih državah končno sporazumeli tako za velik skupni napad na italijanski fronti in za podmorničko vojno do skrajnosti.

Med tem antante države niti od daleč niso mislile na kakšen presenetljivi napad skozi Švico, pač pa so tudi mrzlično pripravljale načrte za odločilni splošni napad, ne da bi se moge sporazumeti, kje naj sa ta izvrši. Že v novembru 1916, 1 so se bili sestali vojaški poveljniki Francije, Italije, Anglije in Rusije ter po en zastopnik Belgije, Rumunske in Srbije v francoskem glavnem stanu v Chantillyju, da bi izdelali za deven operacijski načrt. Napad naj bi se izvršil po možnosti v prvi polovici februarja, toda potem so se pokazale težave. Nobena izmed držav ni bila sposobna, držati se tega termina. Francija zato ne, ker so tam kmalu vrhovnega poveljnika Joffra nadomestili z generalom Nivelom, ki je izdelal drugačen načrt, po katerem naj bi pred odločilnim napadom na zapadni fronti prišle še neke druge manjše operacije, tako da bi se napad moral položiti do aprila. Rusija je bila še najbolj navdušena za takojšen napad, čeprav je bila do tedaj izgubila že 4 in pol milijona mož. Toda ko bi moralo priti do odločitve oziroma do dejanja na ruski fronti so se pokazala med zavezniki različna mnenja, ki jih je bilo treba najprvo izravnavati s konferenca in na zadnje so se zadržali za kompromisni predlog generala Gurka v prvi polovici februarja, ki je šel za tem, da bi se najprvo reorganizirala rumunska vojska, nakar bi zavzeli Dobružo in šele potem bi prišel glavni sunek z ruske strani proti Lvovu, Sokalu in Marmaroš Sigetju. V februarju pa so že krožile govorice o dveh milijonih ruskih vojakov, ki so bili pobegnili izpod zastav, in o prvih spopadih in stvkih, ki so pomenile začetek velikega prevrata.

V Italiji je bilo razpoloženje precej potlačeno. Po državi so prirejali socialistične demonstracije proti vojni. Nihče ni bil navdušen za napad, ki naj bi se začel po sklepih v Chantillyju kot del splošnega napada v februarju tudi na jugozapadni fronti. Zato je prišlo v januarju v Rimu do konference, ki se je je udeležil tudi angleški ministrski predsednik Lloyd George, ki je ostro kritiziral "netalentirani" način, kako so zavezniki vodili vojno, kakor se je sam izrazil, in je predlagal skupni napad Italijanov, Francozov in Angležev skozi Julijske Alpe in Ljubljano proti Dunaju. Italijanski generalisimus Cadorna je takoj izdelal primeren operacijski načrt za ta napad, toda generalni štabi zapadnih držav so bili za to, da bi se odločitev izvršila na francoskem bojišču in tako so bila potrebna nova pogajanja in konference, katerih posledice je bila ta, da italijanski glavni stan v februarju še

ni imel nobenega jasnega načrta, kaj naj stori.

Isto je bilo s fronto v Orientu. V decembru so se bili francoski in angleški zastopniki na konferenci v Londonu ostro zgrabili, ker so Francosi zahtevali naj pošljejo tudi Angleži dve diviziji na fronto pri Solunu, kjer sta stali že dve francoski diviziji, Lloyd George pa je zagovarjal ofenzivo v Iraku in ob palestinski fronti ter opustitev postojank pri Bitolju. Ker se takrat glede teh stvari niso mogli sporazumeti, so v januarju sklicali v London novo konferenco, na kateri so se angleškemu stališču priključile tudi Francija, Italija, Rusija, Srbija in Rumunska a se je potem končala brez prave jasnosti. Tako se je zgodilo, da so Francozi poslali na Balkan, kjer se je general Sarrail pripravil na ofenzivo, še dve diviziji, kakor so obljubili v Londonu, med tem ko se je angleški general Milnes po navodilih iz Londona pripravil že na to, da bi se omejil na golo defenzivo.

Tako je postal generalni napad v februarju za antante države neizvedljiv in preložit so se zani navduševali samo za padne sile. Ideje generalnega

# FILIPINSKI OTOKI — NOVA NEODVISNA DRŽAVA

Ravno v času, ko Liga Narodov skuša ustaviti vojno v Afriki, ki hoče zatrepi neodvisnost starodavne države, ne bi moglo biti večjega kontrasta, kot dejstvo, da v ravno istem času Združene države so podelile Filipinskim otokom značaj neodvisne države.

Združene države so Filipincem že zdavnaj obljubile, da jim dajo neodvisnost čim pride čas za to, in Združene države so držale svojo besedo. Težko je najti enakega primera v zgodovini, da bi kaka dežela se prostovoljno odrekla kakim pokrajini, prisvojeni z orožjem. Amerika je dala svetu sijajen vzgled. Dne 15. novembra tega leta bo Filipinska republika slavnostno inavgurirana v prisotnosti podpredsednika Združenih držav, Garnerja, kot gosta nove vlade v tem slavnostnem trenutku. Sledila bo desetletna prehodna doba, po preteku katere Filipinski otoki izidejo popolnoma izpod protektorata Združenih držav. Ameriška vlada se je obvezala zapustiti svoje vojaške postojanke na otokih in sklepati s Filipinsko vlado pogodbe glede rabe mornariških postojank in vzajemne svobodne trgovine.

Neodvisnost pride Filipincem po več kot štirih stoletjih burne zgodovine. Ko je Magelan, ki je prvi objadral svet, odkril Filipinske otoke 1521, in jih prisvojil v imenu španske krone, je vzelo 44 let, predno se je ustanovila tam španska naselbina. Otoki so bili tako

**SLOVENIC PUBLISHING CO.**  
TRAVEL BUREAU  
210 WEST 15th STREET NEW YORK, N. Y.  
PISITE NAM ZA CENE VOZNIH LISNOV, REZERVACIJO KABIN, IN POJASNILA ZA POTOVANJE

**SHIPPING NEWS**

2. novembra: Lafayette v Havre, Conte di Savoia v Genoa  
6. novembra: Manhattan v Havre  
8. novembra: Aquitania v Cherbourg

- 9. novembra: Europa v Bremen, Champlain v Havre
- 16. novembra: Ile de France v Havre, Rex v Genoa
- 20. novembra: Washington v Havre, Majestic v Cherbourg
- 23. novembra: Lafayette v Havre
- 28. novembra: Europa v Bremen
- 29. novembra: Berengaria v Cherbourg
- 30. novembra: Champlain v Havre, Conte di Savoia v Genoa

napada se je tako izjola. Centralne sile so si bile glede svojih načrtov bolj na jasnem in so jih poskusile tudi izvesti. Vsekako pa se vojna v tem letu ni utegnula zaključiti. Priti so morale druge stvari, da so izsilile šele proti koncu naslednjega leta konec največjega klana v svetovni zgodovini.

**VAŽNO ZA NAROČNIKE**

Poleg naslova je razvidno kdaj imate plačano naročnina. Prva številka pomeni mesec, druga dan in tretja pa leto. Zadnje opomine in račune smo razposlali za Nova leto in ker bi želeli, da nam pripravite toliko nepotrebne dela in stroškov, zato Vas prosimo, da skušate naročnino pravočasno poravnati. Pošljite jo naravnost nam ali je pa plačajte našemu zastopniku, v Vašem kraju ali pa kateremu izmed zastopnikov, kojim imena so tiskana z debelimi črkami, ker so opravičeni obiskati tudi druge naselbine, kjer je kaj naših rojakov naseljenih.

- CALIFORNIA:** San Francisco, Jacob Laubha  
**COLORADO:** Pueblo, Peter Cullig, A. Saftig, Walsenburg, M. J. Szayuk  
**INDIANA:** Indianapolis, Fr. Zupancic  
**ILLINOIS:** Chicago, J. Berčič, J. Lukančič, Cicero, J. Fabian (Chicago, Cicero in Illinois), Joliet, Mary Bambich, Joseph F. Vat  
La Salle, J. Spelch  
Mascoutah, Frank Augustin  
North Chicago, Jozef Zelenc  
**KANSAS:** Girard, Agnes Motnik  
Kansas City, Frank Žagar  
**MARYLAND:** Kitzmiller, Fr. Vodopivec  
Steyer, J. Černe (za Penna., W. Va. in Md.)  
**MICHIGAN:** Detroit, Frank Štejar  
**MINNESOTA:** Chisholm, Frank Gouše  
Ely, Jos. J. Peschel  
Eveleth, Louis Gouše  
Gilbert, Louis Vesel  
Hibbing, John Povše  
Virginia, Frank Hrvatic  
**MONTANA:** Roundup, M. M. Pantan  
Washoe, L. Champa  
**NEBRASKA:** Omaha, P. Broderick  
**NEW YORK:** Gowanda, Karl Strlniša  
Little Falls, Frank Kvasic  
**OHIO:** Barberton, Frank Trohr  
Cleveland, Anton Bobek, Chas. Maringer, Jacob Resnik, John Slavick  
Girard, Anton Nagole  
Lorain, Louis Balant, John Šturla  
Warren, Mrs. F. Rachal  
Youngstown, Anton Kikelj  
**OREGON:** Oregon City, Ore., J. Koblar  
**PENNSYLVANIA:** Broughton, Anton Ipavec  
Claridge, Anton Jerina  
Conemaugh, J. Brezovec  
Export, Louis Supančič  
Farrel, Jerry Okorn  
Forest City, Math Kamin  
Greensburg, Frank Novak  
Johnstown, John Polants  
Krayn, Ant. Tauselj  
Luzerne, Frank Balloch  
Manor, Frank Demšhar  
Midway, John Žust  
Pittsburgh, J. Pogačar  
Presto, F. B. Demšhar  
Steelton, A. Hren  
Turtle Creek, Fr. Schiffrer  
West Newton, Joseph Jovan  
**WISCONSIN:** Milwaukee, West Allis, Frank Šabak  
Sheboygan, Joseph Kakeč  
**WYOMING:** Rock Springs, Louis Tauschar  
Diamondville, Jos. Holčič

# PO VELIKI ZRAKOPLOVNI NESREČI



Ostanki velikega potniškega letala, ki je padlo na tla pri Cheyenne, Wyoming. Pri tej priliki je bilo usmrčenih dvajset oseb.

Vsak zastopnik tega podjetja za sveto, katere je prejel. Zastopnik reje toom tople priporočamo.

F.L.I.S. UPRAVA "GLAS NARODA"